UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

2 de mediis, quib. deteguntur crimina.

urn:nbn:de:hbz:466:1-97739

Visual Library

DE ACCVSATIONIBVS.

LIBER XXXII.

De criminum Diſquiſitione. Cap. 1.

1 *Crimina num ſint in ſuo territorio, iudices inquirere debent, & punire.*
2 *Rumoribus ſolis nemo reus putandus, vel damnandus.*
Populi voces vanæ audiendæ non ſunt, & nu. 4.
3 *Rumor, accuſationis vel excuſationis ſpecies.*

1 EX prædictis † iam iudex diſpoſitus ad crimina iudicanda, & in generali pœnarum varietate inſtructus, num crimina ſint in ſua prouincia & ditione conquirere debet, & matura ſolicitudine detegere, quæ & qualia ſint, vt ordine legitimo adhibito quietos & probos habeat ſubditos, *l. 3. & Vlp. l. congruit 13. de offic. præſ. lib. 1. P. tit. 18. Marti. in leg. 4. ad l. Iulia. pecu. lib. 48. P. tit. 13.* Expedit autem illum hac diligentia vti, multis de cauſſis: primum, quia hoc ad officium eius pertineat, vt dixi, neque per cōſequens facile contemnere poſſit, *l. cum ii, § ſi prætor, de tranſact. in P.* vel impune. Et iudici, ſtatim vt iudex factus eſt, omnium rerum officium incumbit, quæcunque in iudicio verſantur, & ea, quæ ante iudicium contigerunt: potiſſimum, ſi ei fuerint nominatim iniuncta, vt ait Vlpianus, *in l. ædiles etiã 25. §. item ſcien-*
2 *dum eſt, de ædil. edi. lib. 21. P. tit. 1.* Secundo, ne iudex leuioribus excitatis rumoribus decipiatur, & ne temere immeritos & inſontes, fama notatos tantum, diuexet & iudicet, negotium debet plena diſquiſitione indagare, *leg. iudices oportet, iuncta auth. ſeq. C. de iud. can. iudicantem, 30. q. 5.* nec ſolis rumorib. ante cognitum factum ſibi quicquã perſuadere. Cuius rei tradidit Deus exemplar, dum Sodomam perditurus, quãuis ſcelera eius cognoſceret, nihilominus dixit *deſcendam & videbo, vtrum clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint, Geneſ. c. 18.* Non etiam damnauit villicum iniquitatis Dominus, priuſquam illum vocaſſet, & dixiſſet, *quid audio de te? &c. Luc. 16. ca. qualiter & quando, in 2. de accuſa. ap. Greg.* Neq; ſola fama ſufficit ad reum conſtituendum, *ca. ſuper eo, de eo qui cog. conſang. vx. ſuæ. ca. ſi duo, 35. q. 6 ca. inquiſitionis, §. quæſiuiſti etiam, & d. ca. qualiter & quando. in 2. de accuſa.* Nam in criminibus luce meridiana clariores eſſe debent probationes, *l. fin. C. de probat.* Neque iudex niſi iuxta ea, quæ probata fuerint, ſtatuet, *leg. illicitas, §. veritas, de offic. præſid.* Poſtremo vanæ voces populi audiendæ non ſunt, nec ſecundum acclamationes eius iudicandum, *l. decurionum, de pœn. C.* in criminibus potiſſimum: mouetur enim facile vulgus ad quamcunque ſententiam, vel pretio, vel gratia, vel odio, vel concepta opinione, *c. ſi ergo 8. q. 1. ca. Oſius, de elect.* Docenduſque, non ſequendus eſt
3 populus, *c. ducendus, 62. diſt.* ¶ Verumtamen † quæ facta fuiſſe rumor admonet, a iudice diſſimulanda non ſunt, ſed is ad veritatem perquirendam debet accingi tunc *c. cum oporteat, de accuſa. in P.* Eſt enim rumor, quædam ſpecies accuſationis, vel excuſationis: quę quamuis interdum ſoleat eſſe vana & futilis, tamen vt plerunque ex veriſimili ſaltem præſumtione, ſi non vera ſit, concitatur: cui opem ferre poteſt inquiſitio, quæ ex officio iudi-
4 cis procedit. ¶ Poſtquam † tuto res cognita, certa pœna imponenda eſt, non antea, vt Demoſthenes docet, *aduerſ. Ariſtoc.* his verbis: οὐκ ἔνεστιν ἅπαντας ἡμᾶς εἰδέναι, τίς ποτ᾽ ἐστὶν ἀνδροφόνος, τὸ μὲν δὴ τὰ τοιαῦτα ἄνευ κρίσεως πιστεύειν ἄν τις ἐπαιτιάσηται, δεινὸν ἡγεῖτο. δεῖν δ᾽ ὑπελάμβανεν, ἐπειδήπερ ἡμεῖς τιμωρήσομεν τῷ πεπονθότι, πεισθῆναι, καὶ μαθεῖν ὑμᾶς διδασκομένους ὡς δέδρακε. τηνικαῦτα γὰρ εὐσεβὲς ἤδη κολάζειν εἰδόσιν εἶναι, πρότερον δὲ οὐκ. id eſt, *nemo veſtrum ſcire poteſt, quis ſit qui cædem fecerit: talia porro ſine iudicio credere, ſi quis aliquem criminatus fuerit, eſſe iniquum putabit. Oportere igitur cenſuit, ſi factas ei, qui læſus eſt, perſecuturi ſumus iniurias, fidem fieri vobis: & vos doctos ab accuſatoribus cognoſcere ſontem eum eſſe. Tum demum enim, cũ res præcognita fuerit, ius & fas eſſe pœnas ſumi, prius non.* Ciceronis addam verba *pro Cn. Plancio. Si populus iudicat, non delectu ducitur ſemper, aut ſapientia: ſed impetu nonnunquam, & quadam etiam temeritate: non eſt enim conſilium in vulgo, non diſcrimen, non diligentia: ſemperque ſapientes ea, quæ populus feciſſet, non ferenda, non ſemper laudanda duxerunt. Mouetur populus plerumque gratia, cedit precibus.* Et alibi, *idem pro Flacco. Mementote dum audietis pſephiſmata, non audire vos teſtimonia, audire temeritatem vulgi, audire vocem tenuiſſimi cuiuſque, audire ſcriptum imperitorum, audire concionem concitatam leuiſſimæ nationis.* Exſtat Pythagoræ præceptum, per viam publicam non ingrediendum, quo figmento ſubindicatum, nec dictis vel factis pertritis vtendum, vel vulgaribus. Quod diligenter obſeruarunt, haud aliter quam oraculũ, quotquot ſunt legitime amplexi philoſophiam, vt notat Philo Iudæus, *lib. quod liber ſit quiſquis virtu. ſtudet.* Dicebat & Phalaris, *epiſt. 58. ad Egeſipp.* quicumque placere ſtudet populis, honeſtis paret contumeliis. Horatius, *libr. 3. Car. ode. 1.* prophanum vulgus dicit & arcendum. Socrates, *Xenocrates, de morte Socrat.* moriens infidum, crudele, ingratum: ideo nec in eius incerta ſententia, iudex calculum feret.

Τίς ἂν, inquit Eurip. *in Heraclidis, actu. 1.* δίκην κρίνοιεν, ἢ γνοίη λόγον,
Πρὶν ἂν παρ᾽ ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ σαφῆ,
Id eſt,
Quis de lite pronuntiauerit, aut cauſſam agnoſceret,
Priuſquam vtriuſque ſermonem certum didicerit?

De Mediis, quibus deteguntur crimina. Cap. 2.

1 *Accuſatio, & detectio criminum quid.*
2 *Dilatio quid.*
Accuſationis nomen ad ciuiles actiones refertur, & actio pro accuſatione aliquando.
3 *Accuſatoris partes, demonſtrare delictum fuiſſe commiſſum.*
4 *Accuſatio debet iudicium criminis præcedere.*
5 *Accuſare cur permiſſum ſit.*
6 *Accuſationis diuiſio, in ſecretam, & publicam.*
7 *Conſcientiæ accuſatio quæ ſit.*
8 *Teſtis de ſuo crimine interrogatus, non tenetur reſpondere.*
9 *Accuſator ſuiipſius quilibet debet eſſe in foro conſcientiæ.*
10 *Tortura quando coguntur rei crimina fateri.*

OMnis criminum † detectio, accuſatio dici poteſt, quia accu- 1
ſatio & delatio criminum vel iniuriarum, certa formula a iure præſcripta obſeruata iudicii ſubeundi cauſſa facta, ad vtilitatem publicam, *probatur hæc finitio a Valentin. & Valen. in l. 1. §. ſa-*
ne, de famo. libell. ¶ Delatio † genus finitioni dat, quæ cum pro o- 2
mni expoſitione, quæ fit iudici, aſſumi poſſit, *leg. 1. & auth. offeratur, de lit. conteſt. C. & c. 1. eo. tit. ap. Greg.* & pro accuſatione vſurpatur, *l. libellorum, de accuſa. in P.* Quod nomen etiam per ſe late patet & ad ciuiles actiones aliquando transfertur, *l. qui accuſare. C. de eden.* vt contra, aliquando actionis nomine continetur accuſatio criminis, *vt l. 3 §. fi. de ſepul. viol. in P. l. pergit, & l. 2. C. eod. tit. l. 1. de priua. del P. l. tam ex contractib. de iudic.* Accuſator quippe, ſi credamus Iſidoro, *c. forus, de verb. ſign.* a cauſſa, quaſi accuſator, qui ad cauſſam vocat. Interpellat enim, vt in iudicium ob cauſſam veniat, vnde & cōdictiones dictæ, *§. appellamus de actio.* vt reus a re petita, qui rem defendit, dicitur. Et qui cum altero litem conteſtatam habet, ſiue is egerit, ſiue cum eo actum ſit: vt ex Galli Aelii lib. 2. de verb. ſign. Quæ ad ius pertinent, docet Sextus Pompeius Feſtus & ex verbis legis ſecundæ tabulæ, ſecundæ numæ. Et pariter, inquit, reus, qui cauſſam dicit, & qui quid promiſit, ſpopondit, debetve. Quare & hæc nomina in ciuilibus & criminalibus negotiis communiter vſurpantur. Diſtinguent tamen æquiuocationem res propoſitæ, & negotia, de quibus agetur, ex quibus dictorum & verborum eruũtur ſignificationes, *l. ſi vno anno loc. P. c. intelligentia, ca. propterea, & capi. quamuis, de verb. ſign. ap. Greg. can. quomodo virginibus 31. q. 1. c. fin. de pœn. l. nepos Proculo. de verb. ſign. in P.* Ideo & in hac finitione reliqua criminum indicant accuſationem tantum. ¶ Verumtamen † nunc 3
pro criminibus tãtum vſurpabitur detegendis, & hic partes tantum ſunt accuſatoris, cum lex definierit eas, demõſtrare facinus patratum eſſe, vt ait Ariſtot. *Rhetor. ad Alexan. dum agit de genere iudiciali.* Accuſationem præcedere debet crimen, quod accuſetur: quia ea exprobratio eius eſt quam Græci inter inimicos dicunt κακηγορίαν, vt legitur apud Thucydidem, & Plutarchum, *in Public.* qua poteſt contineri ψόγος, vituperium, infamia & dela-

tio, quæ διαβολὴ, vt notat Macrobius, lib. 7. Saturnal. ca. 3. contra
amicos autem non fungentes officio, dicunt αἰτίαν, ſeu repre-
henſionem, at Demoſthenes κατ᾽ ἀνδροτίωνος, αἰτία inquit eſt,
cum nudis verbis accuſamus : ἔλεγχος vero, cum demonſtra-
mus verum eſſe quod dicimus Et κατ᾽ Αριστοκράτους, omnium ma-
leficiorum nomina, αἰτίας eſſe ante iudicationem ait: cōdemna-
to vero reo fieri ἀδικήματα. Sic Cic. ora. pro M. Cælio. Aliud, in
quit, eſt maledicere, aliud accuſare. Accuſatio crimen deſiderat, rem
vt definiat, hominem vt notet, argumento probet, teſte confirmet. Ma-
ledictio autem nihil habet propoſiti præter contumaciam: quæ ſi petu-
lantius iactatur, conuitium: ſi facetius, vrbanitas nominatur. Acce-
dit his verbis Plato, in Georgia, vel de Rhetorica. Et eadem ferme,
de Euthyphrone, vel de ſanctitate accuſandos eſſe primum nos ipſos,
deinde domeſticos, & familiares & filios, ſi qui eorum, qui ca-
ri ſunt, iniurias perpetrauerint, ne lateant eorum crimina, ſed
producantur: vnde pœnas ipſi perſoluant ſaniq; euadant. ¶ Sic
4 Ariſtoteles in Rheto. ad Alex. Accuſatio, inquit, vt breuiter dixe-
rim, eſt iniuriarum delictorumue expoſitio, Sine qua vix ad punien-
dum iudex animum intendit. leg. reſcripto, §. ſi quis accuſatorem,
de muner. in P. c. accedens, de accuſatio. D. Ioan. Euang. c. 8. ibi, vbi
5 ſunt qui te accuſant, & c. c. ſi quis poteſtatem, 23. q. 4. ¶ † Meminit
finitio delictorum & iniuriarum, vt oſtandamus, quod inſtitui-
mus ad vltionem conſequendam delictorum, & ad iniurias illa-
tas perſequendas permitti, l. non ignorat, qui accuſa. poſſ. C. l. cum
6 rationibus. eod. ¶ Ceterum † hæc accuſatio, vel ſecreta vel publi-
ca eſt Secreta alia interior, alia exterior: interior conſcientiæ cu-
iuſque eſt. Externa reprehenſio priuata, ad correctionem dela-
tio. Publica fit per exceptionem, per querelam, ob quam inqui-
ſitio: per ſolemnem accuſationem. Hæc ſolemnis ordinarium
remedium eſt: aliæ, vt exceptio, inquiſitio generalis, extraordi-
naria, vt tradunt Cynus, & alii interpretes, in leg. ea quidem,
C. de accuſat. & Bartho. in l. 3. §. ſi autem, ad leg. Iul. de adult. in P.
& Cæpolla Bart. in conſi. crimin. 65.

7 ¶ Conſcientia † ipſa nos accuſat apud Deum, c. ſenti, de Augu-
ſtino ca. in cunctis, cap. non ſunt audiendi, 11. q. 3. quando quis re-
cordatur ſe commiſiſſe ſcelus & ſeipſum arguit, & male geſtum
apud ſe judicat, quæ & interdum pœnitentiã habet: vt in ſacris
prouerbiis 18. ſcriptũ eſt, iuſtum eſſe prius ſui accuſatorem. Di-
citur autem accuſatio hęc interior, quia quod pertinet ad forum
contentioſum, nō tenetur ibi ſeipſum accuſare publice, vel cri-
men occultum, non interrogatus fateri inuitus, c. inquiſitionis, §.
8 1. de accuſatio. ¶ Imo † notant nec teſtem de ſuo crimine interro-
gandum & interrogatum non teneri reſpondere, interp. in d. ca.
inquiſitionis, §. 1. & Bart. in l. 3. nu. 3. de teſti. in P. in l. ſi duo. § idem
9 Iulianus, de iureiur. idem in l. decem, col. 2. de verb. obl. ¶ In † foro
tamen conſcientiæ ſeu pœnitentiali tenetur ei qui poteſtatem
abſoluendi habet per exomologeſim vere exprimere & fateri,
ſeque ipſum accuſare, tota fere diſt. 1. de pœniten. nec quærere ex-
cuſationē in peccatis, vt Pſalmographus, Pſalm. 31. Dixi confitebor
aduerſum me iniuſtitiam meam Domino, & tu remiſiſti impietatem
peccati mei. Imo & mortis neceſſitate vrgente, etiam abſente
presbytero ſeu ſacerdote, illa exomologeſis alteri facta prodeſt,
& ſalutaris eſt can. ſi presbyter, & ca. agnouimus 26. q. 6. ¶ Verum
10 de hac † tribunalia iudicum non tractant. Cogunt tamen inter-
dum occulta crimina reos fateri per tormenta, ſeu quæſtione in
tormentis habita, in tit. de quæſtio. in P. & C. Sed tunc tantum,
cum aliis probationibus, vel indiciis vrgentiſſimis crimen pro-
pe detectum eſt, ſine quibus torqueri nemo poteſt, l. 1. C. de qu.
Ita nec ſemper, nec pro omnibus, ſed pro capitalibus & grauio-
ribus flagitiis, quæſtio hæc habetur ad veritatem eruendam, leg.
edictum eo. P. l. quoties, C. eod. Alioquin nemo in foro iudiciali
tenetur ſe prodere, neque arma contra ſe ſeu probationes ad-
ferre in medium, ca. 1. de probatio. l. nimis graue 6. de teſtib. libr. 4.
C. tit. 20. nec auditur turpitudinem ſuam allegans, l. tranſactione
finita, C. tranſact. l. ſi creditorē, de ſer. pig. dato man. l. 1. C de li. cau.

De Monitione. Cap. 3.

1 Monitio accuſationis eſt ſpecies, & præcedit excommunicatio-
nem & accuſationem.
2 Monitio in ciuilibus negotiis præcedere, quomodo debeat voca-
tionem in ius.
3 Monitoria accuſatio in quibus differt a publica.
4 Monitio in denunciandis criminibus regularium non exigitur.

1 DEnuntiatio criminum duplex eſt, vna quæ fit ex lege Euan-
geliça delinquenti, vt emendet crimen: alia, quæ fit iudici-
bus, vt emendent auctoritate publica, quæ reus monitus con-
temſit corrigere. Proinde hanc monitio iure Chriſtiano præce-
dere debet, nec delatio aliter recipitur, c. 2. & c. cum dilectus 20.
de accuſati. apud Gregor. c. indigne, 12. q. 2. ca. quidam, 16. qu. 1. can.
ſacro, ae ſenten. excommunicat. Eſt monitio itaque, quædam accu-
ſationis ſpecies ſecrete facta ad correctionē & emendationem,
quæ præcedere debet excommunicationem, accuſationem, &
denuntiationem, quæ fit iudici, iuxta illa verba Dei, Si peccauerit
in te frater tuus, corripe eum inter te & ipſum ſolum. Quod ſi te non
audierit adhibe duos vel tres teſtes tecum. Quod ſi nec tunc ſe corri-
gat, dic eccleſiæ: ſi neque eccleſiam audierit, ſit tibi tanquam ethnicus
& publicanus. D. Matthæi, c. 18. ca. ſi peccauerit, 2. quæ. 1. c. nouit, de
iud. c. 2. de accuſat. can. ſed illud 45. diſtin. can. præcipue. 11. q. 3. c. li-
cet Heli, de ſimo. c. qualiter & quando, in 2. §. pen. de accuſat. ¶ Sic-
uti † & in ciuilibus negotiis, priuſquam ad iudicem aduerſarius 2
vocet reum, conſultius facit ſi eum moneat, vt ſine lite damnum
reſarciat, vel ſecum conueniat, ſecundum conſilium Proculi Iu-
riſconſulti l. quidam Hyberus, de ſeru. vrb. prædio. in P. Et ea ra-
tione quoque placuit actorem reo vocato ante litis conteſtatio-
nem libellum edere, vt is videat an malit ſatisfacere, quam liti-
gare, l. 1. de eden. in P. ¶ Et proinde † hæc denuntiatio monito- 3
ria in hoc, & quibuſdam aliis a publica & ſolemni quæ monitio-
ne non eget, differt: quia denuntiatio ad correctionem, accuſa-
tio ad pœnam poſtulat reum: hæc ſine ſubſcriptione, illa nequa-
quam ſine ea ſolemni admittitur, ca. ſuper his de accuſat. Panor. in
c. 2. in fin. eod. Iure tamen pontificio in denuntiandis crimini-
bus regularium non exigitur monitio, d. c. qualiter & quando, in
2. §. fin. de accuſ. ¶ Sunt † & conuenientes interpretes, monitio- 4
nem denuntiationem criminum præcedere debere, quando de
illis agitur ciuiliter, glo in ca. licet Heli, ad verb. inſcriptio, de ſimon.
Pano. in c. 2. num. 4. de accuſ. Et de vrbanitate ſeu honeſtate præ-
cedere debere monitionem, in ciuilibus quoque negotiis, non
autem de neceſſitate: ſi tamen reus cōuentus in ciuili cauſſa vo-
catus monitus antea fuerit, & in iudicio fateatur debitum ratio-
ne monitionis veluti moroſus in ſumtus litis condemnabitur.
Diuerſum autem ſi monitus non ſit antea, vel ſi in iudicium de-
bitum differatur, vide de his Pan. in d. c. 2. nu. 5. & Felin. ibi, alioſ-
que interp. de accuſat. Ang. in l. ſi manumiſſori, de obſeq. a liber. pa-
ren. &c.

De Delatione & Delatoribus. Cap. 4.

1 Delatio quid.
2 Curioſi delatores dicti.
3 Stationarii delatores.
4 Officium quid.
5 Delatores quare curioſi dicti, & eorum officium.
6 Secretorum exploratores tempore Galli Cæſaris.
7 Tyrannorum expedit omnia noſſe.
8 Delatoribus a quibus principibus præmia, & quæ conſtituta.
9 Delatoribus grauiſſima pœna quæ, & quando, & a quib. impoſita.
10 Deferre ne liceat ſine aduocato regio.
Delator exiſtimatus, qui alieno nomine accuſat. eod.
11 Accuſator non audiebatur lege Bulgarorũ, niſi vinctus & tortus
12 Aduocatus regius hodie ſolus legitimus accuſator.
Et de calumnia non tenetur.
13 Aduocato regio non datur præmiũ, quod debebatur delatoribus.
Accuſationes raro in Repub. admittendæ, quare. eod.
Accuſationi faciendæ a procuratore regio accedit priuatus recte.
eodem.
14 Delatio ſeu nuntiatio ob quas cauſſas fiebat fiſco.
15 Delationibus bonorum factis fiſco quale præmium conſtitutum.

DElatio † accuſatio eſt, le. eum 10. §. qui nomen detulit de iure 1
patr. lib. 37. P. tit. 14. ſecreto de aliquo crimine per eum, cu-
ius non intereſt, apud aliquem facta. Et delatores dicebantur,
qui crimina commiſſa clam Imperatori, vel iudicibus denuncia-
bant, etſi ſua priuatim non intereſſet. colligitur ex c. inquiſitionis,
§. 1. de accuſat. Atque denũtiatio & delatio eius quod latebat eſt,
l. edicto ver. id ante deferri debet, de iur. fiſc. in P. Fuerunt † & de- 2
latores curioſi dicti, quibus indagandi crimina officium in certo
loco, ſingulari iure demandabatur. ¶ Iidemq; † ſunt ſtationarii, 3
qui denuntiatione facta tenebantur iudicibus probationes præ-
bere criminis detecti, l. 1. de curioſ. & ſtatio. lib. 12. C. Dicebantur
& ſtationarii milites, qui curam habebant quietis publicæ & re-
ferebant iudicibus quid vbiq; ageretur, l. 1. §. ſi de off. præf. vrb. lib.
1. P. tit. 12. Martia. vocat εἰρηνάρχας, l. D. Adria. de cuſt. & exhib. re. P.
quaſi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN